

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра філософії і педагогіки

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Завідувач кафедри

Нестерова О.Ю.

02 вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Людина, суспільство, влада в постмодерному політичному дискурсі»

Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Спеціальність 033 Філософія
Освітній рівень третій (освітньо-науковий)
Статус вибіркова
Загальний обсяг 4 кредитів ECTS (120 годин)
Форма підсумкового контролю Диференційований залік
Термін викладання 8 чверть
Мова викладання українська

Викладач: проф. Халапсіс О.В.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Людина, суспільство, влада в постмодерному політичному дискурсі» для здобувачів наукового ступеню доктора філософії за спеціальністю 033 Філософія / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. філософії і педагогіки. – Д. : НТУ «ДП», 2024. – 13 с.

Розробник – Халапсіс Олексій Владиславович – професор, доктор філософських наук, професор кафедри філософії і педагогіки

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки здобувачів вищої освіти до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	Ошибка! Закладка не определена.
3 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	4
4 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	4
5 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	7
5.1 Шкали.....	7
5.2 Засоби та процедури	7
5.3 Критерії	8
6 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	11
7 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	12

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – формування у здобувачів теоретичних засад сучасної політичної свідомості, навичок аналітичного оцінювання проявів постмодерних політичних феноменів у різних суспільствах.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
шифр ДРН	зміст
ДРН – 01	Знати головні теорії та поняття постмодерної політичної філософії
ДРН – 02	Здійснювати критичний аналіз політичних та соціальних феноменів постмодерного суспільства
ДРН – 03	Використовувати знання головних концепцій постмодерної політичної філософії в прогнозуванні суспільного розвитку

3 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Розподіл за формами навчання, години							
	денна			вечірня		заочна		
	Обсяг	аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота	Обсяг	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	72	21	51	-	-	72	6	66
практичні	48	14	34	-	-	48	4	44
лабораторні	-	-	-	-	-	-	-	-
семінари	-	-	-	-	-	-	-	-
РАЗОМ	120	35	85	-	-	120	10	110

4 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	72
ДРН – 01	1. Людина, суспільство, влада в постмодерному політичному дискурсі 1.1. Соціально-політичний контекст виникнення постмодерної політичної філософії. 1.2. Визначення сутності постмодерну й постмодернізму. 1.3. Французький і американський постмодернізм: основна проблематика. 1.4. Дискурс постмодерну як незавершеного проекту модерну. 1.5. Ж.-Л. Ліотар. Стан постмодерну. Знання й постмодерн. 1.6. Головні ознаки постмодернізму. 1.7. Суспільно- культурні наслідки постмодерної культури.	9

ДРН – 01 ДРН – 02	<p>2. Проблема влади, держави, суспільства, капіталізму в постмодерній політичній філософії</p> <p>2.1. Теорія влади-знання М. Фуко. Інтелектуали й влада. Каральні й надзиральні механізми влади.</p> <p>2.2. Д.Батлер про психіку влади.</p> <p>2.3. Х. Арендт про владу «між минулим і майбутнім».</p> <p>2.4. Апорії теорії влади Ю. Габермаса.</p> <p>2.5. “Уявлювані інституції” сучасного суспільства в концепції К. Касторіадіса.</p> <p>2.6. П.Бурдьє про державу. Постмодернізм та споживацьке суспільство.</p> <p>2.7. «Суспільство спектаклю» Гі Дебора.</p> <p>2.8. Культурна логіка капіталізму за Ф. Джеймісоном.</p> <p>2.9. Марксизм і постмодернізм.</p> <p>2.10. Капіталізм та шизофренія в концепції Ж. Дельоза й Ф.Гваттарі.</p>	9
ДРН – 01 ДРН – 02	<p>3. Концепти ідеології, раси, нації, класу в постмодерній рефлексії</p> <p>3.1. Ідеології та ідеологічні апарати держави в філософії Л. Альтюссера.</p> <p>3.2. Лібералізм, кінець історії й остання людина в політичній філософії Ф. Фукуями.</p> <p>3.3. Ідеологія та кінець соціального в роботах Ж. Бодрійара.</p> <p>3.4. Е. Балібар, Е. Валлерстайн про расу, націю, клас та «двохсміслені» ідентичності.</p> <p>3.5. З. Бауман про текучу сучасність.</p> <p>3.6. Соціальне й ідеологія у філософії А. Бадью</p>	9
ДРН – 01 ДРН – 02	<p>4. Нова сакральність постмодерну</p> <p>4.1. Ф. Соссюр та структурна антропологія..</p> <p>4.2. Міф у структурній антропології К. Леві-Стросса. Постмодерні соціально-політичні міфології.</p> <p>4.3. Політичні міфи й сенс “обожненої” історії в концепції Р.Арона.</p> <p>4.4. Міф як семіологічна система, як деполітизоване слово в роботах Р. Барта. Маніпуляції міфічною свідомістю.</p>	9
ДРН – 01 ДРН – 02 ДРН – 03	<p>5. Глобалізм і світ в постмодерній ситуації</p> <p>5.1. Ж. Деррида: деконструкція, письмо, «глобалізація», «світ», «космополітизм». Нація і громадянство.</p> <p>5.2. “Розколота Європа” в соціально- політичному дискурсі Ю. Габермаса.</p> <p>5.3. Глобалізм і “зіткнення цивілізацій” в соціально-політичній концепції С. Гангтінгтона.</p> <p>5.4. Постмодерні антиглобалістські феномени.</p>	9
ДРН – 02 ДРН – 03	<p>6. Постмодернізм і кінець суб’єкта</p> <p>6.1. Проблеми самоусвідомлення й міжкультурних стосунків (“сам собі чужий”) в філософії Е. Левінаса.</p> <p>6.2. Кінець суб’єкта й відновлення суб’єкта у М. Фуко.</p>	9

	<p>6.3. Проблема відчуження в політичній філософії Б. Вальделфельса. Кінець суб'єктивності.</p> <p>6.4. Людське “Я” як “інший”, “Я” та “інші” П. Рікьора. Від “іншого” до “зовсім іншого”.</p> <p>6.5. Теорія “зла” А.Бадью.</p> <p>6.6. Фемінізм і теорія тендеру в роботах Д. Батлер, Ю. Крістевої.</p>	
ДРН – 01 ДРН – 02	<p>7. Етика постмодернізму</p> <p>7.1. Етика пізнього капіталізму в філософії Д. Белла, Е. Тоффлера.</p> <p>7.2. Нарис “духовної розбещеності” сучасної ділової економічної людини В. Зомбарта.</p> <p>7.3. Етика відповідальності в науково-технічну добу в філософії Г. Йонаса, К.- О. Апеля.</p> <p>7.4. Теорії комунікативної дії Ю. Габермаса, Дж. Остіна, Дж. Сьорля.</p> <p>7.5. Етичні проблеми постмодерного еротизму.</p> <p>7.6. Гендерні й ЛГБТ- проблеми.</p>	9
ДРН – 01 ДРН – 02 ДРН – 03	<p>8. Постмодернізм і влада ідентичності</p> <p>8.1. Теорія “влади ідентичності” М. Кастельса.</p> <p>8.2. Комунікація, політика й інформаційне суспільство Ф. Уебстера.</p> <p>8.3. Симулякр і гіперреальність у філософії Ж. Бодрійяра.</p> <p>8.4. Постмодерні медіа-стратегії політики ідентичності.</p> <p>8.5. Американська ідентичність і тероризм С. Гантінгтона.</p> <p>8.6. Ідентичність і комеморативні політики Р. Брубейкера.</p> <p>8.7. Проти ідентичності Ф. Фукуями.</p>	9
	Практичні заняття	48
ДРН – 01	1. Роль знання в суспільстві постмодерну за роботою Ж.- Ф. Ліотара «Стан постмодерну»	6
ДРН – 01 ДРН – 02	2. Дискурс проблеми «інтелектуали й влада» за однойменною роботою М. Фуко.	6
ДРН – 01 ДРН – 02 ДРН – 03	3. Проблема ідеології в постмодерному суспільстві. Обговорення роботи Л. Альтюссера «Ідеологія й ідеологічні апарати держави».	6
ДРН – 01 ДРН – 02	4. Суспільство споживацтва й суспільство «вистави. Обговорення робіт Ф. Джеймисона, Гі Дебора, Ж. Бодрійяра	6
ДРН – 01 ДРН – 02	5. Логіка капіталізму. Капіталізм і шизофренія. Обговорення роботи « Анти-Едип» Ж. Дельоза й Ф. Гваттарі.	6
ДРН – 01 ДРН – 02 ДРН – 03	6. Міфології постмодерну. Обговорення роботи Р. Барта «Міфології».	6
ДРН – 01 ДРН – 03	7. Проблема тендеру в постмодерній філософії. Обговорення робіт Дж. Батлер та Ю. Крістевої.	6
ДРН – 01 ДРН – 02 ДРН – 03	8. Проблема етичних засад постмодерного суспільства. Проблема відповідальності в науково-технічну добу. Обговорення робіт К.О. Апеля, Г. Йонаса	6
	РАЗОМ	120

5 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання здобувача вищої освіти за дисципліною.

5.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок здобувачів вищої освіти різних закладів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховується, якщо здобувач вищої освіти отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

5.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності здобувача вищої освіти за вимогами НРК до 8-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Здобувач вищої освіти на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються здобувача вищої освітним на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ
--------------------------	-----------------------------

навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів; виконання ККР під час заліку за бажанням здобувача вищої освіти
практичні	індивідуальне завдання з кожної теми	виконання завдань під час практичних занять		
		виконання завдань під час самостійної роботи		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком складовим опису кваліфікаційного рівня, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі здобувача вищої освіти шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен здобувач вищої освіти під час заліку має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожної складової опису кваліфікаційного рівня НРК.

5.3 Критерії

Реальні результати навчання здобувача вищої освіти ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії здобувача вищої освіти для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерія використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (подано нижче).

**Загальні критерії досягнення результатів навчання
для 8-го кваліфікаційного рівня за НРК**

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
Знання		
<ul style="list-style-type: none"> ◆ концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності 	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: <ul style="list-style-type: none"> - спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень; - критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей 	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення здобувача вищої освіти про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння/навички		
<ul style="list-style-type: none"> ◆ спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики; ◆ започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового 	Відповідь характеризує уміння/навички: <ul style="list-style-type: none"> - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - оновлювати знання; - інтегрувати знання; - провадити інноваційну діяльність; - провадити наукову діяльність 	95-100
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності; ♦ критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	Рівень умінь незадовільний	<60
Комунікація		
♦ вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому; ♦ використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях	Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова: - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. Комунікаційна стратегія: - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції; - використання іноземних мов у професійній діяльності	95-100
	Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
<i>Відповідальність і автономія</i>		
<p>♦ демонстрація значної авторитетності, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічна та професійна добросовісність, постійна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності;</p> <p>♦ здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення</p>	Відмінне володіння компетенціями:	95-100
	- використання принципів та методів організації діяльності команди;	
	- ефективний розподіл повноважень в структурі команди;	
	- підтримка врівноважених стосунків з членами команди (відповідальність за взаємовідносини);	
	- стресовитривалість;	
	- саморегуляція;	
	- трудова активність в екстремальних ситуаціях;	
	- високий рівень особистого ставлення до справи;	
	- володіння всіма видами навчальної діяльності;	
- належний рівень фундаментальних знань;		
- належний рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок		
Упевнене володіння компетенціями автономії та відповідальності з незначними хибами	90-94	
Добре володіння компетенціями автономії та відповідальності (не реалізовано дві вимоги)	85-89	
Добре володіння компетенціями автономії та відповідальності (не реалізовано три вимоги)	80-84	
Добре володіння компетенціями автономії та відповідальності (не реалізовано чотири вимоги)	74-79	
Задовільне володіння компетенціями автономії та відповідальності (не реалізовано п'ять вимог)	70-73	
Задовільне володіння компетенціями автономії та відповідальності (не реалізовано шість вимог)	65-69	
Задовільне володіння компетенціями автономії та відповідальності (рівень фрагментарний)	60-64	
Рівень автономії та відповідальності незадовільний	<60	

6 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Технічні засоби навчання.
2. Дистанційна платформа MOODLE (www.do.nmu.org.ua), MS TEAMS (<https://teams.microsoft.com/>).

7 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові

1. Волковський В.П. Ідея суспільності: політична філософія в Україні XIX століття. К.: ВД "Академперіодика, 2017. – 264 с.
2. Тарасова Н.Ю. Культура як модератор суперечок ліберально-демократичної універсалізації та національної ідентифікації в постіндустріальному суспільстві. *Вісник Львівського університету. Філософсько-політологічні студії*. Випуск 20, 2018. с. 101-109.
3. Тарасова Н.Ю. Комеморативні засади національної ідентифікації /Актуальні проблеми філософії та соціології, 2017.- вип. 20.- с.140-143.
4. Халапсіс О.В. Філософія : підручник. Дніпро : ДДУВС, 2023. 196 с.

Додаткові

1. Козачинська В. В. Суб'єктивність: розмикання гетерогенних обширів (філософсько-антропологічний вимір) : монографія / В. В. Козачинська. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2016. – 334 с.

**Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни
«Людина, суспільство, влада в постмодерному політичному дискурсі»
для здобувачів наукового ступеню доктора філософії
за спеціальністю 033 Філософія**

Розробник:

Халапсіс Олексій Владиславович

В редакції автора

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19